

Bildande av naturreservatet Ånö, och upphävande av tidigare beslut, i Östhammars kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som markerats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda markområden inom reservatsområdet berörs.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att föreskrifter under rubriken Föreskrifter i detta beslut ska gälla för naturreservatet.

Föreskrifter beslutade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. träder i kraft den 14 november 2024.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 3, för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken det beslut som länsstyrelsen har meddelat om bildande av naturreservatet Ånö den 6 december 2002 (dnr 231-6098-99) när nu aktuellt beslut om bildande av naturreservat vinner laga kraft.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer.

Områdets äldre kalkbarrskog, tallhällmarker och örtrika svackor med dess ekosystem, hydrologiska betingelser och biologiska mångfald, särskilt den kalkgynnade svamp- och kärlväxtfloran, ska bevaras. Syftet är också att inom

ramen för bevarandet av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Skogsmarken ska hävdas med skogsbete och/eller med naturvårdsinriktad utglesning, friställning och röjning för att bevara skogsbetesstruktur och spärrgreniga träd samt de arter som är förknippade med dessa strukturer. Åtgärder vidtas för att med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturresevatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet utgörs av äldre kalkbarrskog och tallhällmark med rik kryptogamflora.

Gamla barrträd, olikåldrighet, solexponerad tall och asp, örtrika svackor, långvarig trädkontinuitet, luckighet och kalkrik jordmån är prioriterade strukturer och processer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel kalk- eller hävdgynnade kärlväxter och mykorrhizasvampar, samt epifyter.

Föreskrifter

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. utföra skogsbruksåtgärder, såsom att avverka, röja, så, plantera, markbereda, bryta stubbar eller upparbeta vindfällan, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar med undantag för att
 - fälla enstaka träd eller kapa grenar som utgör fara för människor, byggnad eller anordning efter överenskommelse med förvaltaren av reservatet,
 - röja i befintliga siktgator,
 - ta ner yngre träd och buskar som successivt växer upp i brynen och beskuggar intilliggande åkermarker samt fälla enstaka större träd inom en zon på 20 meter från berörd åkerkant.
2. uppföra byggnad, torn, mast, vindkraftverk eller anlägga väg, uppställningsplats för fordon, stig, spång, stängsel eller annan anläggning eller anordning med undantag för att uppföra stängsel vid beteshävd,
3. anlägga mark- eller luftledning,

4. förändra reservatsområdets topografi, hydrologi, yt- eller dräneringsförhållanden, såsom att gräva, spränga, schakta, fylla ut, borra, dämna, markavvattna, dränera, underhållsrensa dike eller på annat sätt föra bort vatten,
5. anordna upplag eller deponera,
6. framföra motordrivet fordon med undantag för uttransport av fälld älg, hjort, vildsvin eller björn under förutsättning att skador eller bestående körspår inte uppstår,
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
8. tillföra kalk eller växtnäringsämnen,
9. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande med undantag för att
 - sätta upp vägskyltar och skylta ledningar,
 - i samband med jakt sätta upp skyltar, snitslar eller andra markeringar,
10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för att sätta upp saltsten i hagar som betas av tamboskap,
11. så eller inplantera för trakten främmande växt-, svamp eller djurart,
12. bedriva jakt på fågel,

Undantag från föreskrifter under A

Föreskrifterna under A ovan ska inte utgöra hinder för att:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, genomför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan,
- vidta åtgärder vid drift, underhåll, tillsyn och reparation av befintlig telefonledning,
- personal inom polisen, sjukvården eller räddningstjänsten vid insatser använder motordrivet fordon och vid behov vidtar andra åtgärder. Anmälan ska om möjligt göras till länsstyrelsen i förväg, annars snarast efter genomförandet,
- genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena, dock krävs länsstyrelsens tillstånd,

B. Föreskrifter om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla (7 kap. 6 § miljöbalken)

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs och att följande åtgärder genomförs:

1. utmärkning av naturreservatets gränser,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stigar och spänger,
4. fällning av träd och röjning av sly i anslutning till anordningar och anläggningar för friluftslivet,
5. naturvårdsinriktad röjning, utglesning, friställning, luckhuggning och markstörning,
6. betesdrift/skogsbete med nödvändiga åtgärder såsom uppsättning, underhåll och tillsyn av stängsel samt omhändertagande av vindfällan,
7. tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel,
8. mekanisk bekämpning av invasiva eller främmande arter,
9. åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra angrepp av åttatandad granbarkborre, som kan hota prioriterade bevarandevärden, genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning och barkning av angripna granar, rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas. Eventuellt infört fångstvirke ska föras ut ur reservatet,
10. undersökning och dokumentation av mark, vegetation, djurliv och andra naturförhållanden samt insamling av nödvändigt bestämningsmaterial.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,

2. samla in mossor, svampar eller lavar annat än enstaka exemplar för artbestämning eller för att plocka matsvamp,
3. framföra motordrivet fordon annat än på iordningställd parkeringsplats,
4. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande annat än tillfälligt i samband med besök av naturreservatet,
5. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för lägerverksamhet, större organiserade tränings-, tävlings- eller övningsändamål, eller motsvarande.

Undantag från föreskrifter under C

Föreskrifterna under C ovan ska inte utgöra hinder för att:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, genomför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena, dock krävs länsstyrelsens tillstånd.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Ånö
NVR-id	2061681
Kommun	Östhammar
Socken	Hökhuvud
Lägesbeskrivning	Ca 5 km nordost om Hökhuvud
Naturgeografisk region	Roslagens kust/skärgård, Skogsslätten syd om Limes
Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Berörda fastigheter	Ånö 3:15 (del av), Ånö 9:1 (del av)
Servitut	-
Markägarkategori	Enskilda
Förvaltare	Länsstyrelsen Uppsala län
Areal (enligt NMD)	15,9 hektar varav 14,7 hektar produktiv skogsmark

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet består av gammal barrskog med upp till 170-åriga tallar och granar. Flera granar är spärrgreniga och några tallar har pansarbark. Området växlar mellan mager hällmarkstallskog och örtrika granskogssvackor med inslag av triviallövträd, bl.a. grov asp. Svackorna utgörs av typisk kalkbarrskog med stora

mattor av kranshakmossa och rikörter. I området finns även några sumpskogspartier och små öppna våtar. Skogen är luckig på grund av den historiska markanvändningen då området brukades genom skogsbete, plockhuggning och omhändertagande av vindfällda träd.

Området har en mycket rik och kalkgynnad svamp- och kärlväxtflora där bl.a. raggtaggsvamp, violgubbe, backskafting och sårläka kan nämnas. Här finns även skyddsvärda lavar, t.ex. ringlav.

Reservatet har en lättillgänglig mindre parkering varifrån en markerad stig löper genom skogen och tillbaka.

En mer detaljerad beskrivning av naturreservatet finns i skötselplanen, bilaga 3.

Länsstyrelsens bedömningar

Upphävande av tidigare beslut

Naturreservatet Ånö bildades den 6 december 2002 (dnr 231-6098-99). Beslutet från 2002 innehåller en B-föreskrift som hänvisar till åtgärder i fastställd skötselplan. Enligt skötselplanen ska området lämnas för fri utveckling med få undantag.

Ändamålet med reservatet, i beslutet från 2002, var att skydda och bevara ett äldre barrskogsparti med bergimpediment och örtrika svackor, de geologiska bildningarna, de hydrologiska betingelserna samt den biologiska mångfalden som är förknippad med nämnda förhållanden. Vidare var ändamålet att inom ramen för huvudsyftet, tillåta och med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom området.

Länsstyrelsen anser att det i reservatet idag finns skötselbehov som utifrån syftet med reservatet inte kan tillgodoses av de föreskrifter som tillkom vid reservatets bildande.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4–6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Kravet på synnerliga skäl kan vara uppfyllt om en väsentlig ändring har skett av området (prop. 1997/98:45, del 2, s. 75). Synnerliga skäl kan också anses finnas om beslutet ersätts av ett annat beslut som innebär ett motsvarande eller starkare områdesskydd, eller om en föreskrift inte längre behövs för att uppnå/tillgodose syftet med reservatet (se Naturvårdsverkets vägledning vid bildande av naturreservat, hantering av gällande beslut, 2023-08-22, s. 8).

Genom föreliggande beslut sker ett antal förändringar i föreskrifterna jämfört med beslutet från 2002. Flera föreskrifter förtydligas, andra upphävs och ett par nya föreskrifter införs vilket motiveras nedan.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken (A-föreskrifter) tillkommer enstaka nya föreskrifter i syfte att stärka skyddet av området. Vissa föreskrifter ändrar även lydelse för att förtydligas men behåller samma innebörd. Ett antal åtgärder som i beslutet från 2002 endast fanns beskrivna i skötselplan förs nu in i föreskrifterna under A för att precisera och förtydliga vad som utgör inskränkningar i sakägares rättigheter. Därtill införs undantag från ett par föreskrifter för att förbuden inte ska gå längre än vad som krävs för att uppnå naturreservatets syfte. Slutligen flyttas enstaka undantag till stycket Undantag från föreskrifter under A för att det tydligare ska framgå att de gäller som undantag till flera olika föreskrifter.

Tidigare hänvisning till åtgärder i skötselplan tas bort och ersätts i stället med ett antal preciserade föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken (B-föreskrifter). Denna struktur klargör vilka åtgärder som sakägare förpliktas att tåla på ett tydligare sätt än vad som framgick av beslutet från 2002. För att främja syftet med naturreservatet införs även ett par föreskrifter som kompletterar de skötselåtgärder som fanns beskrivna i skötselplanen från 2002.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m. m. (C-föreskrifter) upphävs sådana föreskrifter som förbjuder ingrepp som ändå inte ryms inom allemansrätten eller som på annat sätt redan regleras i övrig lagstiftning. Detta görs i syfte att motverka dubbelregleringar. Ett par föreskrifter justeras även för att inte inskränka allmänhetens rättigheter mer än vad som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och ett tillståndspliktigt undantag tillkommer av samma skäl.

En sammanställning av de ändringar av föreskrifterna som genomförs redovisas nedan. Föreskriftsnumreringen är den som används i detta beslut.

Följande ändringar av A-föreskrifter genomförs jämfört med beslutet från 2002:

- Till föreskrift A1 som innebär förbud mot skogsbruksåtgärder mm. införs ett nytt undantag. Det innebär att det efter överenskommelse med reservatsförvaltaren finns möjlighet att ta ner enstaka träd eller kapa grenar som kan utgöra fara.
- Tidigare möjlighet att röja i befintliga siktgator och att inom en viss zon fälla träd som skuggar åkermark utanför reservatet flyttas från tidigare skötselplan och införs nu som undantag till föreskrift A1.

2024-10-29

511-
8989-
7072

- Tidigare undantag om åtgärder vid underhåll av befintlig telefonledning flyttas till stycket om undantag från A-föreskrifter.
- Tidigare undantag om nödvändiga åtgärder vid brandbekämpning preciseras och utökas till att omfatta liknande uttryckningar för personal inom polisen, sjukvården och räddningstjänst. Undantaget flyttas till stycket om undantag från A-föreskrifterna.
- Tidigare undantag för åtgärder som anges i skötselplan tas bort och ersätts med ett undantag från A-föreskrifterna som ger förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, möjlighet att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som preciseras av B-föreskrifterna.
- Föreskrift A2 som innebär förbud att uppföra byggnad och andra anläggningar och anordningar förtydligas samtidigt som ett undantag för att sätta upp stängsel vid bete införs.
- Föreskrift A4 om förbud mot att förändra reservatets topografi mm. får en mer koncis formulering.
- Undantaget från föreskrift A6 som innebär förbud att framföra motorfordon utökas med att, förutom uttransport av fälld älg, även tillåta uttransport av hjort, vildsvin eller björn med tillägg att det sker under förutsättning att skador eller bestående körspår inte uppstår.
- Föreskrift A8 om förbud mot att tillföra kalk eller växtnäringsämnen förtydligas men behåller samma innebörd som tidigare motsvarande föreskrift.
- Till föreskrift A9 om förbud att sätta upp skyltar mm. införs undantag för skyltning för väg, ledning eller jakt. Tidigare undantag för att sätta upp informationsskyltar om reservatet flyttas till B-föreskrifterna.
- Till föreskrift A10 införs undantag för att sätta upp saltsten i hagar.
- Föreskrift A11, om främmande arter, förtydligas. Bland annat blir det tydligare att föreskriften även gäller svamp.
- Tidigare förbud om att upplåta plats för ridning, camping, orienteringstävlingar eller liknande tas bort och införs i stället som C-föreskrift (ordningsföreskrift) vilken förenas med ett tillståndsförfarande.
- Ett undantag från A-föreskrifterna införs som innebär att det blir möjligt att söka tillstånd hos länsstyrelsen för att genomföra undersökningar som inte är skadliga för reservatets bevarandevärden. För undersökningar som kan innebära att skada uppstår krävs dock dispens.

Följande ändringar av B-föreskrifter genomförs jämfört med beslutet från 2002:

- Skötselåtgärder som tidigare endast fanns beskrivna i skötselplan förs nu in och preciseras som föreskrifter i beslutet. Nya skötselåtgärder redovisas nedan (B4-B9).
- I föreskrift B4 ges förvaltaren möjlighet att fälla träd och röja sly i anslutning till anordningar och anläggningar för friluftslivet. Åtgärderna fanns tidigare endast delvis beskrivna i skötselplan.
- I föreskrift B5 ges förvaltaren möjlighet att genomföra naturvårdande röjning, utglesning, friställning, luckhuggning och markstörning. Tidigare fanns endast röjning och friställning beskrivna i skötselplan.
- Föreskrift B6 införs för att ge förvaltaren möjlighet att införa skogsbete och vidta tillhörande nödvändiga åtgärder som t.ex. sätta upp stängsel.
- Föreskrift B7 införs för att ge förvaltaren möjlighet att uppföra tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel.
- Föreskrift B8 införs för att ge förvaltaren möjlighet att mekaniskt bekämpa invasiva eller främmande arter.
- Föreskrift B9 införs för att ge förvaltaren möjlighet att utföra åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra angrepp av granbarkborre.

Följande ändringar av C-föreskrifter genomförs jämfört med beslutet från 2002:

- Tidigare föreskrift om förbud mot att gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan upphävs.
- Tidigare förbud mot att gräva upp eller plocka blommor och gräs eller på något annat sätt bortta eller skada växter eller växtdelar av något slag upphävs. Övriga förbud mot att bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt plocka mossor, svampar och lavar ersätts av föreskrift C1 och C2 där dock undantag för att samla in enstaka exemplar för artbestämning införs.
- Tidigare föreskrift om förbud mot att fånga, döda eller bortföra djur, föra bort ägg, rom eller bo eller på annat sätt medvetet störa djurlivet tas bort.
- Tidigare föreskrift om förbud mot att elda upphävs.
- Tidigare föreskrift om förbud mot att medföra hund eller annat husdjur som ej är kopplat upphävs.
- Föreskrift C4, om förbud mot att ställa upp motordrivet fordon eller liknande annat än tillfälligt i samband med besök i naturreservatet, införs och ersätter delvis ett tidigare förbud som var placerat under A-föreskrifterna.

- Föreskrift C5 införs och ersätter delvis ett tidigare förbud mot organiserade tränings-, tävlings- eller övningsändamål som placerats under A-föreskrifterna. Den nya föreskriften innebär även att undantag från förbudet kan göras om tillstånd från länsstyrelsen inhämtas.
- Ett undantag från C-föreskrifterna införs som innebär att det blir möjligt att söka tillstånd hos länsstyrelsen för att genomföra undersökningar som inte är skadliga för reservatets bevarandevärden. För undersökningar som kan innebära att skada uppstår krävs dock dispens.

Länsstyrelsen anser att de tillkommande föreskrifterna, inklusive de nya naturvårdande skötselåtgärderna, är nödvändiga dels för att stärka områdets bevarandevärden, dels för att bekämpa hot mot dem. Länsstyrelsen bedömer att reservatsområdet genom detta beslut erhåller ett skydd som motsvarar och i vissa avseenden stärker det befintliga skyddet. Mot bakgrund av ovanstående bedömer länsstyrelsen att synnerliga skäl föreligger för att med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken första stycket upphäva det tidigare beslutet om naturreservatet Ånö och ersätta det med föreliggande beslut.

I 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken anges att upphävande endast får ske om intrånget i naturvärden kompenseras. Länsstyrelsen bedömer att något intrång i reservatets naturvärden inte görs och att compensation enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken därmed inte behövs.

Bevarandevärden

Ånö utgör ett ur naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område som på sin relativt begränsade yta hyser en stor mångfald av växt- och djurarter. Kalkbarrskog är en nationellt sällsynt, hotad och prioriterad skogstyp för vilken Ånö utgör en av länets främsta representant. De största hoten mot områdets bevarandevärden är skogsbruk, igenväxning av både historiskt luckiga och hävdpräglade skogar samt kraftiga angrepp av åttatandad granbarkborre. Spärrgreniga äldre träd av framför allt tall och asp behöver friställas samtidigt som unga träd behöver etableras för att trygga den framtida tillgången på gamla träd. Vidare behöver hävdformade miljöer återställas och hävd i form av bete återinföras. För att områdets värden ska bestå och för att nödvändiga skötselinsatser ska kunna genomföras bedömer länsstyrelsen därför att området bör skyddas som naturreservat.

Objektet ingår i den skogliga värdetrakten Valö, i vilken kalkbarrskog är utpekad som ett av traktens huvudsakliga värden (*Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län* 2006). Kalkbarrskog är särskilt prioriterad i värdetrakten (*Grön infrastruktur i Uppsala län*, 2019).

Värdekärnor i värdetrakter ska vara prioriterade för skydd enligt *Nationell strategi för formellt skydd av skog* (reviderad 2017). Ånö innehåller samtidigt, den enligt samma strategi prioriterade skogstypen kalkbarrskog som även är en särskilt utpekad ansvarsnaturtyp i Uppsala län (*Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län*, 2015).

Mot bakgrund av ovan bedömer länsstyrelsen att bildandet av naturreservatet Ånö följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd.

Hushållning med mark- och vattenområden

Naturreservatet berörs inte av något registrerat riksintresse. Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Översiktsplan

Området är utpekad som naturreservat och markerat med N, värdeområde för natur, fritid och kulturlandskap, i gällande översiktsplan (antagen 12 december 2023) för Östhammars kommun. Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Miljökvalitetsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med de av riksdag och regering beslutade miljökvalitetsmålen. Beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålet Levande skogar genom att 14,7 hektar skyddsvärd produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Reservatsbeslutet bidrar också till att uppnå miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Friluftslivsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla flera av de av regeringen beslutade friluftslivsmålen, främst målet om tillgång till natur för friluftsliv och skyddade områden som resurs för friluftslivet.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m. m. innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

Tidigare ärende

Ärendet om att bilda naturreservatet (dnr 231-6098-99) aktualiserades under hösten 1999 inför en förestående fastighetsbildning. De tillträdande markägarna ville ha svar på en del frågor om en större nyckelbiotop. Efter en del turer lämnade markägarna in en avverkningsanmälan i juni 2001. Länsstyrelsen tog kontakt med markägarna och presenterade ett reservatsförslag i augusti 2001.

Avtal om intrångsersättning tecknades med markägarna för Ånö 3:15 och Ånö 9:1 i månadsskiftet juni/juli 2002.

Beslut om bildande av naturreservatet fattades 6 december 2002.

Aktuellt ärende

I samband med skötselinsatser i området uppmärksammade länsstyrelsen som förvaltare att det saknades tydliga föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla. Det tidigare beslutet hänvisade till skötselplan och därtill saknades möjligheter att bl. a. återinföra skogsbete samt att vidta åtgärder mot granbarkborreangrepp. För att kunna genomföra insatser mot barkborre i området har länsstyrelsen sedan 2021 sökt dispens från föreskrifterna.

För att stärka områdets bevarandevärden och ge reservatsområdet ett ändamålsenligt skydd påbörjades under hösten 2023 en revidering av det ursprungliga reservatsbeslutet från 2002.

Dokumentation

Skogsstyrelsen har beskrivit en nyckelbiotop på sammanlagt 12,9 hektar inom reservatet.

I länsstyrelsens kartläggning och inventering av kalkbarrskogar identifierades två ytor i området som båda bedömdes ha högsta prioritet (prio 1).

Avtal om ersättning

Avtal om intrångsersättning tecknades med markägarna i samband med det ursprungliga reservatsbeslutet.

Inmätning av reservatsgräns

Reservatsområdet har mätts in av Skogsstyrelsen på uppdrag av länsstyrelsen.

Samråd och kommunikering

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m. ägt rum med Naturvårdsverket samt enligt 25 och 25a §§ samma förordning med Östhammars kommun och Skogsstyrelsen.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m., under mars 2024 förelagts att inom en tid av 6 veckor yttra sig över förslaget till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Synpunkter på förslaget till beslut och länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen ser positivt på ett långsiktigt skydd och skötsel av naturreservatet Ånö.

Upplands Ornitologiska Förening (Fågelskyddsgruppen)

Upplands Ornitologiska Förening ställer sig positiva till förslaget.

Jägareförbundet i Uppsala län

Jägareförbundet Uppsala län framför följande synpunkter. Förbundet har inga invändningar varken beträffande syftet till bildandet av Ånö Naturreservat eller att vissa justeringar görs i enlighet med ursprungligt syfte. Jägareförbundet Uppsala län delar också den uppfattning som framhålls i beslutsförslaget nämligen att inskränkningar utöver vad som krävs för att tillgodose syftet inte skall tillgripas vid ny- eller ombildning av naturreservat. Denna uppfattning till trots konstaterar vi att i Föreskrifter A. under punkten 12, införts förbud att bedriva jakt på fågel. Någon motivering till den inskränkningen går inte att finna i nu remitterat beslutsförslag och torde inte heller vara möjlig utifrån redovisade syften med naturreservatet. Att exklusivt exkludera just jakt efter fågel men i

övrigt inte begränsa jaktutövning gör det hela än mer oförklarligt. Att inskränka möjligheter till fågeljakt i aktuellt fall, för snarast tankarna till att någon form av jaktlig inskränkning i samband med reservatsbeslut är eftersträvansvärt, oaktat det saknar betydelse för att uppnå reservatsbildningens egentliga syfte. I vårt land har vi såväl Jaktlag som Jaktförordning och en till den senare kopplad robust och gedigen jakttidsprocess som reglerar jaktutövningen genom på biologiska och etiska grunder fastställda allmänna jakttider. Att utöver de allmänna jakttiderna införa ytterligare och dessutom omotiverade inskränkningar i möjligheten till jakt i samband med reservatsbildning är vi ytterst kritiska till.

Länsstyrelsens kommentarer till Jägareförbundet i Uppsala läns synpunkter

Länsstyrelsen konstaterar att förbudet mot jakt på fågel inte är nytt utan infördes i det ursprungliga beslutet om att bilda naturreservatet från 2002 (dnr 231-6098-99). Föreskriften syftar bland annat till att värna järpe som i beslutet finns utpekad som skyddsvärd art och ett i reservatet prioriterat bevarandevärde. Syftet med skyddsformen naturreservat är att ge ett långsiktigt skydd till området. För att upphäva förbudet krävs därför synnerliga skäl enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken vilket inte föreligger.

Vattenfall AB

Vattenfall Eldistributions bedömning är att befintliga elnätanläggningar i närområdet inte påverkas av revidering av naturreservatet Ånö.

Östhammars naturskyddsförening

Östhammars Naturskyddsförening meddelar att föreningen inte har något att erinra mot de ändringar som föreslås.

Östhammars kommun

Kommunstyrelsen lämnar nedanstående synpunkter på förslaget till nytt beslut och skötselplan samt upphävande av tidigare beslut gällande naturreservat Ånö. Kommunen yttrar sig utifrån kommunens strategiska inriktningar samt beskriver önskemål riktade till Länsstyrelsen gällande kommande förvaltning.

Syftet med naturreservatet bedöms vara förenligt med kommunens översiktsplan, där området är utpekad som ett värdeområde för natur, fritid och kulturlandskap. En korrigerande är dock att hänvisningen på s. 11 i beslutet ska vara till Översiktsplan antagen 12 december 2023 (laga kraft i januari 2024).

Östhammars kommun bedömer att de förändringar och förtydliganden som föreslås är positiva utifrån naturvårds- och friluftsperspektiv liksom tydliggör

både förvaltarens och markägarnas rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom området.

Avtal om intrångsersättning har redan vid bildandet 2002 tecknats med ägarna till de berörda fastigheterna. Det nya förslaget omfattar samma ytor. Östhammars kommun förutsätter att markägarna är positivt inställda till föreslagna förändringar i beslut, föreskrifter och skötselplan.

Skogsbete föreslås som en av flera nya möjliga åtgärder i skötselplanen. Östhammars kommun är positivt inställd till denna sköselform och bedömer att det är relevant för området då det följer historiken när det gäller skötsel av bondeskogar med spår av tidigare generationer. Kommunen önskar att Länsstyrelsen arbetar för att samverkan sker med lokala djurägare gällande eventuell beteshävd.

Rätten att mekaniskt bekämpa invasiva arter liksom åtgärder för att begränsa eller hindra angrepp av granbarkborre finns nu inskrivet i föreskrifterna, vilket Östhammars kommun bedömer är välkomna tydliggöranden.

Östhammars kommun är positiv till de redan befintliga anordningarna för friluftslivet, i form av mindre parkering och stigslinga, för att låta närboende och övriga besökare få tillgång till de områden staten skyddar som naturreservat. Kommunen ser positivt på förändringarna i föreskrifterna som öppnar upp för föreningar och andra att söka tillstånd för att arrangera orienteringstävlingar och liknande.

Kopplat till eventuellt ny skötsel med bete och stängsel med grindar/övergångar vill Östhammars kommun ge inspel på vikten av information både på plats och digitalt som i Naturkartan och på Länsstyrelsens hemsida. Informationen ska beskriva att området betas, ungefär vilken period djur finns i området, och hur besökare inklusive ev. hundar ska uppträda i relation till betande djur. Detta tydliggör både för djurägare och besökare vad som gäller.

Östhammars kommun önskar att Ånö, liksom alla naturreservat som har någon form av anläggning kopplat till friluftsliv, läggs in på Naturkartan för att möjliggöra för så många som möjligt att få kännedom om och kunna ta del av naturreservatet.

Länsstyrelsens kommentarer till Östhammars kommuns synpunkter

Länsstyrelsen bedömer att beslutet stämmer överens även med den nya översiktsplanen. Länsstyrelsen instämmer med kommunens inställning angående vikten av samverkan med lokala djurägare och strävar efter ett sådant samarbete.

Länsstyrelsen noterar kommunens önskemål om tillgänglighet och information till allmänheten vad gäller reservatet.

Sveriges geologiska undersökning

Sveriges geologiska undersökning (SGU) lämnar följande synpunkter. SGU har i uppdrag från regeringen sedan 2024 att kartlägga malmpotentiella områden i landet. I regeringsuppdraget ingår undersökning och kartläggning av malmpotentiella områden samt inventering av mineralfyndigheter (inkl. äldre gruvhål). För att underlätta detta uppdrag skulle SGU vilja att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att denna typ av verksamhet, när den utförs av statlig myndighet, ska tillåtas. SGU anser inte att det är uppenbart att ett sådant undantag finns. Detta undantag skulle SGU vilja få in i föreskrifterna för det föreslagna naturreservatet. SGU:s kartläggning innebär i regel kartering av berggrund (viss provtagning och stenknackning), geokemisk provtagning (ca 2 prover per kvadratkilometer) och/eller geofysiska mark- eller flygmätningar. Dessa metoder ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning.

Länsstyrelsens kommentarer till SGU:s synpunkter

Förslaget i SGU:s yttrande innebär ett generellt undantag för en verksamhet som inte ryms inom syftet för reservatsbildning. Det finns inte förutsättningar för att meddela ett sådant undantag. Med utgångspunkt från SGU:s bedömning om att undersökningarna kan ha ytterst liten påverkan på naturmiljön ser länsstyrelsen dock att det finns anledning att meddela ett undantag från föreskrifterna under A (sida 3, strecksats 4). Undantaget innebär en möjlighet att söka tillstånd för att genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För undersökningar som riskerar att skada bevarandevärdena behöver dispens sökas. För att dispens ska kunna meddelas behöver det finnas ett särskilt skäl för verksamheten och verksamheten får inte strida mot syftet med naturreservatet.

Kungörelse

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningen Upsala Nya Tidning.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet

på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

I 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) anges bland annat att länsstyrelsen ansvarar för tillsynen ifråga om naturreservat. Ansvar kan enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken utdömas för brott mot områdesskydd och förseelse mot områdesskydd. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

I 4 § skogsvårdslagen (1979:429) anges bland annat att bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte ska tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet.

Generella bestämmelser utöver reservatsföreskrifterna

I 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor anges bland annat följande. När en räddningsinsats är avslutad ska räddningsledaren om möjligt informera ägaren av, eller nyttjanderättshavaren till, den egendom som räddningsinsatsen har avsett om behovet av bland annat bevakning. Om ingen bevakning kommer till stånd, trots att det behövs med hänsyn till risken för nya olyckor, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259).

Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

I lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter finns bl.a. bestämmelser om lösspringande hundar i närheten av vilt och lantbruksdjur. Till exempel ska hundar under tiden den 1 mars-20 augusti hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt.

I terrängkörningslagen (1975:1313) finns bestämmelser om körning i terräng med motordrivet fordon.

Hur man överklagar beslutet

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4.

De som medverkat i beslutet

Beslut har fattats av landshövding Stefan Attefall med naturvårdshandläggare Johan Lilja som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Artur Larsson, länsjurist Emilia Sjödahl, planhandläggare Märta Alsén och antikvarie Lennart Swanström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan med underbilaga
4. Överklagandehänvisning regeringen

Sändlista

Sändlistan är borttagen i den här versionen eftersom den innehåller personuppgifter.

Översiktskarta

 Naturreservatet Ånö

0 2 4 km
Skala: 1:100 000

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan

Datum
2024-10-29

1 (20)

Diarienummer
511-8989-2023

Skötselplan för naturreservatet Ånö Östhammars kommun

Innehållsförteckning

Skötselplanens syfte	3
Syftet med reservatet och dess skötsel.....	3
Beskrivningsdel.....	4
Uppgifter om naturreservatet	4
Allmän beskrivning.....	4
Historisk och nuvarande markanvändning.....	5
Åtgärdsprogram för hotade arter	8
Områdets bevarandevärden.....	9
Biologiska värden	9
Naturvårdsarter	10
Geovetenskapliga värden	12
Kulturhistoriska värden	12
Värden för friluftslivet.....	12
Prioriterade bevarandevärden	13
Plandel	14
Övergripande skötsel.....	14
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder.....	14
Skötselområde: Gammal kalkbarrskog med hållmarksinslag – 15,9 ha	14
Byggnader.....	16
Anordningar för friluftslivet.....	16
Uppllysningar	17
Ledningar	17
Underhåll av bryn mot åker.....	17
Upplag m.m.....	17
Stängsel och staket.....	17
Jakt.....	17
Uppföljning av skötselåtgärder	17
Uppföljning av bevarandemål.....	18
Sammanfattning och prioritering av åtgärder	18
Bilagor.....	18
Källförteckning.....	19

Skötselplanens syfte

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

Syftet med reservatet och dess skötsel

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer.

Områdets äldre kalkbarrskog, tallhällmarker och örtrika svackor med dess ekosystem, hydrologiska betingelser och biologiska mångfald, särskilt den kalkgynnade svamp- och kärlväxtfloran, ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Skogsmarken ska hävdas med skogsbete och/eller med naturvårdsinriktad utglesning, friställning och röjning för att bevara skogsbetesstruktur och spärrgreniga träd samt de arter som är förknippade med dessa strukturer. Åtgärder vidtas för att med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv.

Beskrivningsdel

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Ånö
NVR-id	2061681
Kommun	Östhammar
Socken	Hökhuvud
Lägesbeskrivning	Ca 5 km nordost om Hökhuvud
Naturgeografisk region	Roslagens kust/skärgård, Skogsslätten syd om Limes
Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Berörda fastigheter	Ånö 3:15 (del av), Ånö 9:1 (del av)
Servitut	-
Markägarkategori	Enskilda
Förvaltare	Länsstyrelsen Uppsala län
Areal (enligt NMD)	15,9 hektar varav 14,7 hektar produktiv skogsmark

Allmän beskrivning

Naturreservatet består av gammal barrskog med upp till 170-åriga tallar och granar. Flera granar är spärrgreniga och några tallar har pansarbark. Området växlar mellan mager hållmarkstallskog och örtrika granskogssvackor med inslag av triviallövträd, bl.a. grov asp. Svackorna utgörs av typisk kalkbarrskog med stora mattor av kranshakmossa och rikörter. I området finns även några sumpskogspartier och små öppna våtar. Skogen är luckig på grund av den historiska markanvändningen då området brukades genom skogsbete, plockhuggning och omhändertagande av vindfällda träd.

Området har en mycket rik och kalkgynnad svamp- och kärlväxtflora där bl.a. raggtaggsvamp, violgubbe, backskafting och sårläka kan nämnas. Här finns även skyddsvärda lavar som t.ex. ringlav.

Reservatet har en lättillgänglig mindre parkering varifrån en markerad stig löper genom skogen och tillbaka.

Historisk och nuvarande markanvändning

Naturresevatet ingår i det kustnära och låglänta landskap som för bara cirka 2500-3000 år sedan låg under hav. Troligen befolkades det ganska omgående när landhöjningen väl så tillät och det har sannolikt ända sedan dess nyttjats av människan på olika vis och med olika intensitet. Inte långt från reservatsområdet finns ett par hållristningar (L1943:9450) som vittnar om att människans närvaro i trakten sträcker sig långt tillbaka i tiden, åtminstone till bronsåldern (1700 – 500 f.Kr.).

Reservatsområdet har historiskt sett tillhört Ånö bys utmarker. Första gången som Ånö by nämns i skrift är år 1335 men byn fanns troligtvis tidigare än så. Nära byn (men utanför reservatsområdet) finns ett gravfält (L1943:9199) från järnåldern som tyder på det. Gravfältet härstammar uppskattningsvis från tiden mellan folkvandringstid till vikingatid (400 – 1050 e.Kr.).

Eftersom i princip all odlingsbar mark behövdes för äng eller åker fick skogen tjäna som betesmark (skogsbete) och som resurs för husbehovsvirke. Skogen låg då i ett mosaikartat landskap där ängar, åkrar, hagar och utmarker låg tätt omlott och delvis sammanflätat med varandra. På en storskifteskarta från 1759 (Figur 1) framgår t.ex. hur reservatsområdet utgjorde en liten del av den stora utmarken som även innehöll ängsmark. För att undvika att djuren gick ut på ängarna och åt upp höet som skulle sparas till vinterfoder fick markanvändningen regleras antingen genom att betesdjuren släpptes ut sent på säsongen, efter att ängarna redan slagits, eller genom att låta djuren styras rätt av vallhjon. På storskifteskartan ser det ut som att byborna tycks ha varit mer noggranna med att gärdsla inägorna på östra halvan av byns mark (Figur 1). Kanske kunde betesdjuren hållas på denna sidan av markerna under tiden som äng och åker fick växa, för att sedan släppas ut på den västra sidan efter att ängarna där slagits. Eller så vallade man djuren på all utmark under hela säsongen och anledningen till varför den västra sidan inte var lika väl hägnad berodde kanske på att man på så sätt kunde spara på virket som gick åt till gärdsel.

Figur 1. Storskifteskarta från 1759. Reservatsområdet är markerat med ljuslila färg. De mörkgröna ytorna utan träd är ängsmark. Odlingsmark syns i ljusbrunt. Röd streckad linje är den gårdsgård som skiljer utmarken i väster från de gårdsnära markerna i öst. Vid en närmare anblick syns att ängarna i väst inte är inhägnade, till skillnad från ängarna och åkrarna i öster.

Från byordningen 1753 för Vattensta och Långsunda som var andra byar i Hökhuvuds socken, går det att läsa: "Punkt 47. Ut i Byen skal årlige hållas ett eller Två Wallhjon, som wacktar hela Byens Creatur, hwilcken sätter sig däremot, eller icke betalar sådana nödige personer, Plickte 5 Dr Srmt". I dessa byar var det alltså ett eller två vallhjon som hade i uppgift att valla hela byns betesdjur. Kanske var det även så man gjorde i Ånø? Ett rimligt antagande är hur som helst att djuren betade periodvis över markerna och kan ha återvänt till samma skogsområde flera gånger under samma säsong. Betestrycket på ett visst skogsbestånd kan därför ha varierat under säsongen och säkerligen från år till år. Utan att känna till hur många djur som byn totalt hade går det nog ändå att anta att betestrycket per skogsbestånd och totalt sett över säsongen inte var

särskilt högt, med tanke på hur stora arealer som djuren kunde röra sig över (om vi endast räknar den västra utmarken så var den cirka 324 hektar). På kartan syns att reservatets sydöstra hörn var skilt från övrig reservatsmark. Det tillhörde "Myrgärdet" som huvudsakligen tycks ha använts för odling. Om marken i detta hörn betades bör djuren ha släppts på sent.

Hur betesregimerna såg ut innan 1700-talet eller efteråt är mer osäkert. Efter laga skifte fanns på många håll i landet ökade krav på att skiftena skulle gärdslas. I Ånö genomfördes laga skifte runt 1850. Kanske kan betesregimen då ha förändrats så att djuren i högre grad än tidigare uppehöll sig mer koncentrerat på ett visst skifte, men detta är svårt att veta. En av de tidigare markägarna berättar att han minns att det ännu gick djur på skogen när han var ung. Han hjälpte de dåvarande markägarna med de sista djuren vilket bör ha varit någon gång på 1970-talet. På den tiden löpte ett stängsel i öst-västlig riktning, ungefär där dagens fastighetsgräns går, så att djuren uppehöll sig på den norra halvan av skogen. Det bör betyda att spåren från betet är som tydligast på den halvan.

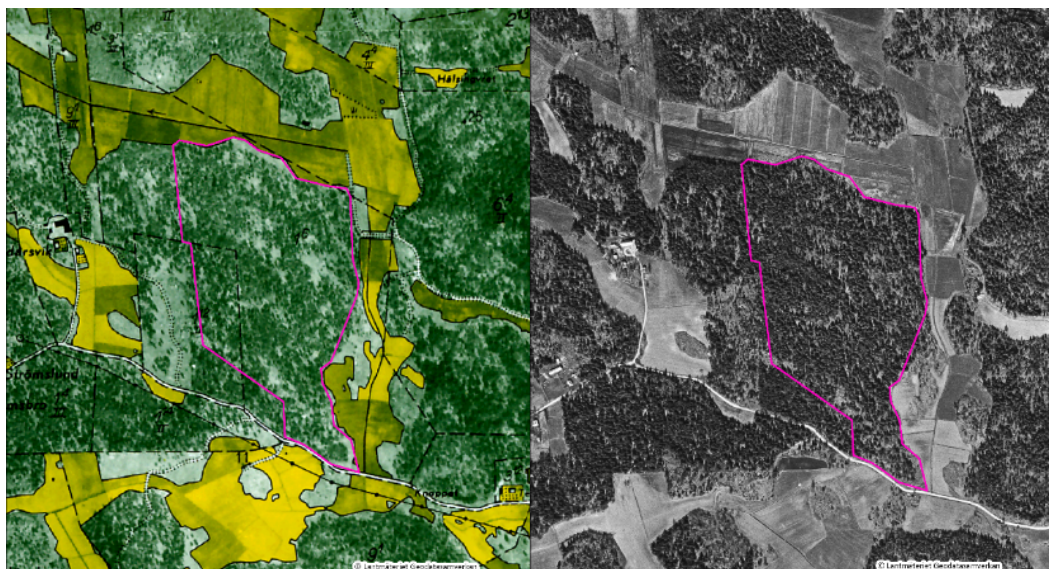
Det är svårt att med säkerhet ange hur hårt skogen i reservatsområdet har brukats historiskt. Från det historiska källmaterial som här funnits att tillgå framgår det inte att skogen skulle ha använts för att t.ex. försörja något av bruken i länet och inte heller finns det några lämningar av kolmilor i området. När sockenprosten i Hökhuvud år 1845 uttalar sig generellt om skogstillgångarna i socknen skriver han "inga storverksträd, af hvilka här i Socken icke finnas, kunna erhållas, men väl timmer tjänliga till sågning," och anger vidare att här även finns god tillgång till hustimmer och timmer för kolning m.m. Om vi antar att detta även stämde för skogen i reservatet vid denna tid så kan det tolkas som att skogen åtminstone inte var särskilt hårt brukad, även om de allra grövsta träden (åtminstone friska, rakstammiga sådana som lämpade sig för "storverk") saknades. Troligen fanns här även träd av lite olika skick och ålder vilket var lämpligt för olika ändamål i byns hushållning.

Reservatet har idag en tydlig grandominans och många av de mest skyddsvärda arterna i skogen är förknippade med gran. Sannolikt är trädkontinuiteten, kanske särskilt av gran, mycket lång. I det historiska källmaterialet från åtminstone 1700-talet omnämns också skogen som just "Granbacken".

Sammanfattat kan man säga att reservatsområdet under tidens lopp har formats av skogsbete och husbehovshuggningar. Sådana bondeskogar har ofta en varierad struktur med små gläntor, luckor och tätare partier omvärtannat. Det är generellt en skogsstruktur som tillåter en del ljusinsläpp vilket tillsammans med betesdjurens tramp och mulbete formar skogens djur- växt- och svampsamhällen. Ännu på 1950-talet och in på 1960-talet tycks skogen ha haft en sådan struktur (Figur 2) för att därefter successivt ha börjat sluta sig. Viss

plockhuggning men utan skogsbete har även förekommit i sen tid vilket fördröjt igenväxningen i vissa avseenden. En av de tidigare markägarna minns hur skogen brukades av de två bröder som ägde skogen innan honom. De plockhögg skogen enligt gammalt vis och använde en enklare traktor. Skogen ska då ha varit ljusare och mer gräsbevuxen än idag, vilket överensstämmer med hur skogens struktur ser ut på de historiska flygbilderna.

Trots de senaste decenniernas perioder av igenväxning syns än idag spår från förr, inte minst på områdets artsammansättning, spridda enbuskar, grovgreniga granar och spärrgreniga gamla tallar. Dessa strukturer, som vittnar om den historiska markanvändningen, kan sägas utgöra biologiska kulturarv.

Figur 2. Till vänster: Ekonomiska kartan med flygfoto från 1953 i botten. Skogen är tydligt luckig och varierad med olika stora trädskronor. Till höger: ortofoto från 1960 där luckorna fortfarande är tydliga men tycks ha börjat växa igen något. Reservatsgränserna är markerade i ljuslila.

Idag används marken för naturvårdsändamål, friluftsliv och jakt.

Åtgärdsprogram för hotade arter

I området återfinns tre hotade kalkmarksvampar som omfattas av åtgärdsprogram. Hit hör bitter taggsvamp, koppartaggsvamp och violgubbe (Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar 2006, Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe *Gomphus clavatus* 2006). Vidare finns miljön barrblandskogar med tall och gran (kalkbarrskog) upptagna som kategori 5 i Åtgärdsprogram för kalktallskogar 2009-2013. Därtill har även den kalk- och hävdgynnade torrbackeväxten hällebräcka påträffats i kanten av reservatet (Åtgärdsprogram för hällebräcka 2014-2018).

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Naturvärdena är främst knutna till den rika mykorrhizabildande kalksvampfloran som förekommer i kalkpåverkad skog med långvarig kontinuitet av barrträd, särskilt av gran. Bland dessa skyddsvärda marksvampar som ofta uppträder i gamla skogsbeten och luckiga bondskogar kan nämnas raggtaggsvamp, bitter taggsvamp, gul lammticka, violgubbe och koppartaggsvamp. Här finns även ett antal ädelspindlingar som bullspindling, blåfotad fagerspindling, kungsspindling och äggspindling samt korallfingersvampar som fläckfingersvamp, blek fingersvamp, fjällfotad fingersvamp och saffranfingersvamp.

Utöver marksvamparna finns i reservatet också arter som lever på trädstammarna av levande gran, tall och asp, gärna på grova eller senvuxna träd. Hit hör t.ex. stor aspticka, tallticka, korallblylav, skinnlav och ringlav. Flera av dessa, tillsammans med många av områdets mossor som kärrkammosa, trubbfjädermossa och skogshakmosa, gynnas troligen av områdets små sumpskogspartier som bidrar med lämplig luftfuktighet i skogen. Ringlav är en för länet lite exklusiv art som utöver hög luftfuktighet även tycks gynnas av en något luckigare skogsstruktur. I våra delar av landet kan den uppträda på gamla enbuskar i tidigare skogsbeten. I Ånö har den hittats på både senvuxna gamla granar men också på äldre enbuskar.

Ett par arter såsom stekelbock och bronsbjon är knutna till död ved, främst i form av stående gärna solexponerade högstubbar eller torrakor av asp och gran. Veckticka behöver dock tillgång till liggande död ved, och då av asp.

Områdets kärlväxtflora är rik, kalkgynnad och delvis hävdgynnad. Bland annat förekommer slätterfibbla, backskafting, sårläka, blåsippa och orkidéer som skogsknipprot, tvåblad, nästrot och skogsnäcklar. I södra kanten av reservatet finns hällebräcka som är kalk- och hävdgynnad men trivs i öppna torrbackemiljöer.

Bland fåglar kan järpe nämnas. Järpe är en hönsfågel som trivs i lite fuktiga, flerskiktade och lövrika skogsmiljöer. Den vill gärna ha tillgång till senvuxna granar med täta låga grenvarv och gynnas av fuktdråg.

Hitintills är 29 rödlistade arter och ytterligare ca 31 signalarter (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffade i reservatet. Här finns även tio s.k. ansvarsarter (arter som Uppsala län har ett särskilt ansvar för att bevara).

Nio stycken av dessa tillhör kalkbarrskogen vilket motsvarar knappt hälften av alla ansvarsarter som hör kalkbarrskogen till.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Här används detta begrepp för juridiskt skyddade arter, rödlistade arter, ansvarsarter och signalarter. I listan nedan har även kalk- och hävdindikatorer markerats, likaså om arterna berörs av åtgärdsprogram. Se teckenförklaring längst ned.

Skalbaggar

<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjon	S
<i>Microbregma emarginatum</i>	granbarkgnagare	S
<i>Necydalis major</i>	stekelbock	S

Kärlväxter

<i>Brachypodium pinnatum</i>	backskafting				K
<i>Briza media</i>	darrgräs				K H
<i>Campanula persicifolia</i>	stor blålocka				H
<i>Cirsium heterophyllum</i>	brudborste				H
<i>Dactylorhiza maculata</i>	fläcknycklar	§	S		K
<i>Daphne mezereum</i>	tibast		S		K
<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot	§	S		K
<i>Filipendula vulgaris</i>	brudbröd				K H
<i>Galium verum</i>	gulmåra				H
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	§			K
<i>Hypochaeris maculata</i>	slåtterfibbla		NT		H
<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt		S		K
<i>Neottia nidus-avis</i>	nästrot	§	S		K
<i>Neottia ovata</i>	tvåblad	§	S		K
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär		S		
<i>Pimpinella saxifraga</i>	bockrot				H
<i>Platanthera chlorantha</i>	grönvit nattviol	§	S		K H
<i>Primula veris</i>	gullviva	§			H
<i>Pyrola chlorantha</i>	grönpyrola		S		
<i>Sanicula europaea</i>	sårläka		S		K
<i>Saxifraga osloënsis</i>	hällebräcka	VU A	§	P C	K H

Lavar

<i>Evernia divaricata</i>	ringlav		VU		
<i>Leptogium saturninum</i>	skinnlav		S		
<i>Parmeliella triptophylla</i>	korallblylav		S		

Mossor

<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa	A	§	
<i>Helodium blandowii</i>	kärrkammossa			S
<i>Homalia trichomanoides</i>	trubbfjädermossa			S
<i>Pseudobryum cinclidioides</i>	källpraktmossa			S
<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>	skogshakmossa			S

Svampar

<i>Albatrellus citrinus</i>	gul lammticka	VU		C	K
<i>Clavariadelphus truncatus</i>	flattoppad klubbsvamp	NT			
<i>Climacocystis borealis</i>	trådticka		S		
<i>Cortinarius barbaricus</i>	blåfotad fagerspindling	VU			K
<i>Cortinarius corrosus</i>	bullspindling	VU			K
<i>Cortinarius elegantior</i>	kungsspindling	NT			K
<i>Cortinarius harcynicus</i>	barrviolspindling	NT			
<i>Cortinarius meinhardii</i>	äggspindling	NT		C	K
<i>Cortinarius</i>					
<i>mussivus/russeoides</i>	odörspindling agg.	NA	S	(C)	K
<i>Cortinarius odorifer</i>	anisspindling		S		K
<i>Cortinarius venetus</i>	olivspindling		S		K
<i>Craterellus lutescens</i>	rödgul trumpetsvamp		S		K
<i>Flavidoporia pulvinascens</i>	veckticka	NT			
<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe	VU		P C	K
<i>Hydnellum aurantiacum</i>	orange taggsvamp	NT			
<i>Hydnellum fennicum</i>	bitter taggsvamp	VU		P	K
<i>Hydnellum lundellii</i>	koppartaggsvamp	VU		P C	
<i>Hydnellum mirabile</i>	raggtaggsvamp	EN		C	
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	svavelrisk		S		
<i>Meruliopsis taxicola</i>	blodticka		S		
<i>Pelloporus tomentosus</i>	luddticka		S		
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka		S		
<i>Phellodon niger</i>	svart taggsvamp	NT			K
<i>Porodaedalea pini</i>	tallticka	NT			
<i>Ramaria botrytis</i>	druvfingersvamp	NT		C	K
<i>Ramaria karstenii</i>	taggfingersvamp	VU		C	K
<i>Ramaria lutea</i>	såpfingersvamp	NT			
<i>Ramaria pallida</i>	blek fingersvamp	NT			K
<i>Ramaria rufescens</i>	fjällfotad fingersvamp	VU			
<i>Ramaria safraniolens</i>	läderdoftande				
	fingersvamp	VU			
<i>Ramaria sanguinea</i>	fläckfingersvamp	VU		C	K
<i>Ramaria testaceoflava</i>	gultoppig fingersvamp	NT			K

<i>Ramariopsis crocea</i>	saffransfingersvamp	VU		
<i>Sarcodon imbricatus s.str.</i>	fjällig taggsvamp		S	
<i>Tricholoma aurantium</i>	brandmusseron		S	K
<i>Tricholoma fucatum</i>	rökmusseron		S	K

Fåglar

<i>Tetrastes bonasia</i>	järpe	NT	F	§
--------------------------	-------	----	---	---

Teckenförklaring:

- F = Arten listas på bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv
- A = Arten omfattas av bilaga 2 eller 4 till EU:s art- och habitatdirektiv
- S = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2023)
- P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
- C = Ansvarsart för länet
- K = Kalkindikator listad i Åtgärdsprogrammet för kalktallskogar (2009)
- H = Hävdindikator listad i Jordbruksverkets handbok för TUVÄ (2017)

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2020):

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Nära hotad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist
NA = Not applicable	Ej tillämpbar

Geovetenskapliga värden

Berggrunden i reservatet består i huvudsak av granit-granodiorit med inslag av gabbro-diorit och metabasit som tunna lager eller gångar. Jordarten består av sandig-moig morän. Moränen är i sin tur kalkhaltig och innehåller sannolikt mer än 15% ordovicisk kalksten.

Kulturhistoriska värden

Spår från den historiska markanvändningen kan fortfarande läsas i vegetationen och artsammansättningen. Ljuspräglade träd, hävdgynnad flora och igenväxande luckor är några exempel på detta och kan sägas utgöra biologiska kulturarv.

Det finns inga registrerade fornlämningar i reservatet.

Värden för friluftslivet

Reservatet har vissa värden för friluftslivet, främst genom att det utgör en naturskön skog för svamp- och bärplockning. Området är relativt lättillgängligt och med bil nås det via väg 288 mellan Gimo

och Östhammar. En liten parkeringsplats har anordnats i södra delen av reservatet. Därifrån löper en liten stigslinga genom området och tillbaka. Busshållplats finns i Uppskedika utmed väg 288. Därifrån är det ca 3 km promenad till reservatet.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	kalkbarrskog, tallhällmark	
Strukturer:	gamla barrträd, olikåldrighet, solexponerad tall och asp, örtrika svackor, trädkontinuitet, luckig skog, kalkrik jordmån,	
Växt, svamp- och djursamhällen:	mykorrhizasvampar, epifyter, kalk- och hävdgynnade kärlväxter	
Arter:	<i>Hydnellum mirabile</i>	raggtaggsvamp
	<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe
	<i>Hydnellum fennicum</i>	bitter taggsvamp
	<i>Evernia divaricata</i>	ringlav
	<i>Porodaedalea pini</i>	tallticka
	<i>Parmeliella triptophylla</i>	korallblylav
	<i>Necydalis major</i>	stekelbock
	<i>Flavidoporia pulvinascens</i>	veckticka
	<i>Sanicula europaea</i>	sårläka
	<i>Hypochaeris maculata</i>	slätterfibbla
Friluftsliv:	<i>Brachypodium pinnatum</i>	backskafting
	naturupplevelse	

Plandel

Övergripande skötsel

Övergripande skötsel för reservatet är att stora delar av skogen bör vara hävdade genom skogsbeta och i övrigt genomförs punktvisa insatser för att friställa naturvärdesträd där så behövs.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet utgörs i sin helhet av ett (1) skötselområde. Mindre partier kan avvika väsentligt från skötselområdet i stort.

Under bevarandemål anges en målareal för olika naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, med EU:s fyrsiffriga kod för naturtypen inom parentes.

Skötselområde: Gammal kalkbarrskog med hållmarksinslag – 15,9 ha

Beskrivning

Gammal fullskiktad kalkbarrskog med upp till 170-åriga tallar och granar. Området domineras av örtrik kalkgranskog men här finns även mindre områden med hållmarkstallskog och små sumpskogspartier med björk och al.

Figur 3. Gamla granar och tallar i lite luckig miljö.

Skogen är på sina håll påtagligt asprik. Viss plockhuggning och uttag av döda träd har skett under senare tid. Här och var står enbuskar och äldre spärrgreniga tallar som vittnar om tidigare ljusare förhållanden. Idag är skogen relativt slutna men glesare igenväxande partier och ett par luckor finns. Fältskiktet är generellt mycket örtrikt, särskilt i svackorna, med tydligt kalkgynnad flora som innefattar vårärt, skogsvicker, blåsippa, sårläka och ett flertal orkidéer såsom skogsknipprot, skogsnycklar och tvåblad. De gynnsamma markförhållandena gör sig även påmind i luckor i skogen och vid parkeringen i söder där kalk- och hävdgynnad flora som t.ex. hällebräcka, grönvit nattviol och darrgräs skyntar fram. På störd mark i skogen, t.ex. längs stigen, växer även slätterfibbla. Områdets marksvampflora är mycket rik och innefattar bl.a. raggtaggsvamp, bitter taggsvamp, koppartaggsvamp, violgubbe, fläckfingersvamp, saffransfingersvamp och ädelspindlingar. Bland vedsvampar och epifyter kan nämnas ringlav, korallblylav, talticka, stor aspticka och veckticka. Terrängen är relativt flack men hållarna och de fuktiga svackorna skapar variation. Brynzonen närmast åkern röjs då och då av markägaren för att inte åkern ska skuggas.

Bevarandemål

Gammal flerskiktad kalkbarrskog med tydligt inslag av asp och en karaktär av betad bondeskog. Arealen näringsrik granskog (9050) är minst 15,5 hektar. Området har ett påtagligt inslag av gamla och senvuxna träd där grova och spärrgreniga träd står relativt fritt. Skogen varierar mellan luckiga och mer slutna partier. Död ved, särskilt av asp, förekommer lite varstans men inte i sådan mängd att det försvårar bete. Skogens sumpstråk har en naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder

Nyskapande

- Sätt upp stängsel om möjlighet för skogsbete finns.

Restaurering

- Røj/hugg fram små luckor eller gläntor i barrskogen om möjlighet för skogsbete finns. Huggning bör ske av yngre och medelåldriga träd, medan gamla träd sparas. Sumpskogspartier lämnas orörda. Vårdträd för hotade arter sparas. Om bete inte är möjligt att ordna bör större restaureringsåtgärder utebli.

Löpande

- Bete. Kontinuerligt skogsbete och nödvändig underhållsröjning. Död ved som utgör hinder för betet bör i första hand flyttas på, i andra hand kronhuggas och i sista hand föras ut ur området.

- *Friställning*. Eftersom det finns höga naturvärden knutna till det äldre trädskiktet bör gamla värdefulla aspar och tallar, som trängs av yngre träd, friställas. Vid skötselåtgärder bör man även ha framtida träd som efterträdare i åtanke.
- *Röjning*. Röj kring friställda träd vid behov.
- *Markstörning*. Vid behov.

Byggnader

Beskrivning

Inga byggnader finns i området.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 3.1 för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge.

Beskrivning

En parkering finns i söder och här finns också en informationsskylt. En markerad stigslinga löper genom området.

Bevarandemål

Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Reservatet stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv. Områdets friluftsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder

Löpande

- Städad och välhållen parkering.
- Underhåll av stig och spänger.
- Röjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

Upplysningar

Ledningar

Ledningar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras.

Underhåll av bryn mot åker

Yngre träd och buskar som successivt växer upp i brynen och beskuggar intilliggande åkermarker får röjas. Enstaka större träd inom en zon på 20 meter från berörd åkerkant får fällas.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs, t.ex. där stigar går genom betesområdet.

Jakt

Jakt på fågel är inte tillåtet i reservatet. I övrigt får jakträttsinnehavaren bedriva jakt i enlighet med gällande lagstiftning, medföra okopplad hund samt framföra motordrivet fordon i terräng vid uttransport av fälld älg, hjort, vildsvin eller björn under förutsättning att skador eller bestående körspår inte uppstår. I samband med jakt får skyltar, snitslar eller liknande tillfälliga markeringar sättas upp. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt är inte tillåtet. Nya jakttorn och siktgator får ej uppföras men befintliga siktgator får underhållas.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Ånö som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Stängsling för bete	1		-	Skötselanslag
Luckhuggnin/utglesning, röjning	1	Restaurera till skogsbete. Om bete inte är möjligt bör restaurering dock utebli	-	Skötselanslag
Skogsbete	1	Löpande	-	Skötselanslag
Friställning	2	Framförallt asp och tall	-	Skötselanslag
Underhållsröjning	3	Vid behov. För bete och runt friställda träd	-	Skötselanslag
Markstörning	3	Vid behov	-	Skötselanslag
Åtgärder för hotade arter	3	Vid behov	-	Skötselanslag
Underhåll av parkering, gräns, informationsskyltar och stig	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag

Bilagor

3.1. Skötselplanskarta

Källförteckning

Publicerade skrifter

- Alsén, M. Kruys, N. Grön infrastruktur i Uppsala län. 2019. Meddelandeserie 2019:3 Länsstyrelsen Uppsala län.
- ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Aronsson, M. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe *Gomphus clavatus*. Naturvårdsverket. Rapport 5638.
- Ehn, W. 1982. Byordningar från Mälarlän. Almqvist & Wiksell, Uppsala. Institutet för språk och minnen.
- Ehnström, B. Axelsson, R. 2002. Insektsnag i bark och ved. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Eneland, A. 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen. Metodik för inventering från och med 2016. Bilaga 2. Signalartslista från och med 2017. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.
- Forslund, M. 2017. Kalkbarrskogar i Uppsala län – 13 års erfarenheter. Meddelandeserien 2017:20 Länsstyrelsen Uppsala län.
- Forslund, M. (red) 2015. Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län. Meddelandeserien 2015:03 Länsstyrelsen Uppsala län.
- Länsstyrelsen Uppsala län och Skogsstyrelsen. 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Naturvårdsverket. 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Rapport 6762.
- Nitare, J. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (*Sarcodon*). Naturvårdsverket. Rapport 5609.
- Nitare, J. 2009. Åtgärdsprogram för kalktallskogar. Naturvårdsverket. Rapport 5967.
- Nitare, J. (red.) 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Svenson, A. Holst, I. Sallmén, N. 2014. Åtgärdsprogram för hällebräcka. Naturvårdsverket. Rapport 6615.
- Westin, A. Lennartsson, T. Ljung, T. 2022. Skogsbeten och bondeskogar. Historia, ekologi, natur- och kulturmiljövård. Riksantikvarieämbetet.

Opublicerade skrifter

Länsstyrelsen i Uppsala län. 2014. Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

Nordin, L-T. 2001. Genomförandebeskrivning för naturvårdsobjekt: Ånö.
Länsstyrelsen i Uppsala län.

Digitala källor

ArtDatabanken, Artfakta. <https://artfakta.se/artbestamning>

Naturvårdsverket. Process att bilda naturreservat.

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/skyddad-natur/process-att-bilda-naturreservat/>

Riksantikvarieämbetet. Fornlämningsregister, <https://www.raa.se/hitta-information/fornsok>

Riksarkivet. Medeltidsbrev. SDHK-nr: 29222.

Riksarkivet, Insamlade uppgifter för av d. v. kronprins Carl år 1846 utarbetad karta över Sveriges skogar, insända av prästerskapet 1845.

Skogsstyrelsen, Skogens pärlor,

<https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/skogens-parlor/>

Skogsstyrelsen. 2023. Skogsstyrelsens signalarter – en komplett förteckning version 2023-1. <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/miljo-och-klimat/nyckelbitoper/skogsstyrelsens-signalarter---version2023-1.pdf>

Kartmaterial

Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Österhammar J112-92-10, kartlagd 1901-06.

Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Uppskedika J133-12I6h55. Från 1953.

Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Uppskedika J133-12I6h79 Från 1979.

Lantmäteriets digitala generalstabskarta. Östhammar J243-92-1, kartlagd 1880.

Storskifteskarta. Geometrisk Charta öfver Ånö by. Stockholms län, Hökhuvuds socken. A46-20:2. Kartlagd 1759-1760.

Lantmäteriets historiska ortofoton.

SGU, digitala jordarts- och berggrundskartor.

Övriga uppgifter

Uppgifter hämtade från tidigare beslut: Gillis Aronsson, Tomas Hallingbäck, Magnus Johansson och Tommy Pettersson.

Sune Hansson, muntligen.

Skötselplanskarta

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag beslutet senast tillkännagavs**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 8989-2023.